

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadrugi dom 269.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 139.

V Ljubljani, sobota 28. avgusta 1926.

Leto I.

Samodržstvo ali demokracija?

Brodolom Pangalosovega diktatorskega režima na Grškem ni zgolj trenutna politična epizoda. Pangalos je stopal po Horthyjevih, Mussolinijevih in Primo de Riverovih stopinjah. Tudi on si je domišljajal, da je mogoče odpraviti povojno nezadovoljstvo širokih mas, ublažiti gospodarsko krizo, izkoristiti problematične vojne uspehe s politiko železne diktature, slepe pokorščine, potencirane izkoriščanja delovnih sil itd. Tudi za njega so bile demokratske ustanove: parlament, svoboda misli in organizacije, medsebojne borbe med izkoriščanimi in izkoriščevalci, povsem nepotrebne, narodnemu razmahu škodljive reči. Pogazil je parlament, potlačil svobodo, mičil v trenutku vse demokratske pridobitve naroda — namesto tega pa postavili sebe, svojo nebrzdano voljo, svojo pest in svojo vojaško sabljo. Nazven je izgledal njegov režim povsem stabilen in nepremagljiv. Kdorkoli si je upal le malo pokritizirati, je romal v zapor in pregnanstvo. In izgledalo je že, da more ta enostavna stara modrost vseh ozkogrudnih tiranov, res roditi čudeže. Izgledalo je, pa ni bilo tako! Ljudska nezadovoljnost se ni mogla izraziti kakor prej in videti kakor prej; obstojala je pa vendar, se širila, jačala, poostrevala in čakala trenutne priložnosti, da butne z divjo silo na dan. Pangalos, kakor vsi tirani njegove vrste, je mislil, da bo gladni narod že s tem sit, če se mu zamašijo usta. In mislil je, bogme, napak! Le tako se je moglo zgoditi, da je njegov režim, ki se je marsikomu že zdel večer in nepremagljiv, izginil tekom ene kratke burne noči, in to ne samo vsled tega, ker je vojaška zarota segla po njem, marveč zlasti vsled tega, ker ni bilo v državi ne tega ne onega družabnega sloja, ki bi se za ta režim zavzemal in ga branil.

Pangalos je propovedoval načelo sile, na tem načelu je izgradil svoj državni sistem, to načelo je predstavljalo vso njegovo državniško modrost; ni čudno, da so se nasprotniki poslužili istega načela sile in ga strmoglavili. S silo proti sili! Močnejši, narod, je zmagal! Pangalos se ne more pritoževati nad svojo usodo. Pokazal je sam, kako se mora narod v sili boriti za stvar, ki jo smatra za koristno in pravilno.

Nauki tega prevrata pa ne tičejo le Grške, oni so merodajni tudi za vse one države, v katerih odloča režim osebne diktature v tej ali oni obliki. Po vojni se je kapitalizem v

marsikateri državi skušal rešiti s pomočjo diktature. Najprej so Madžari skušali pregnati Bela Kunovo diktaturo s Horthyjevo, nato je Mussolini šel na delo, da pretvori Italijo v zemljo mrtvih, in Primo de Rivera je skušal rešiti špansko razruvano državno oblast in špansko čast na bojnem polju s svojimi generalskimi gestami. Odtlej se je v vseh teh državah oznanjalo iz dneva v dan novo dobo napredka in narodnega blagostanja; leta so pa potekala in krize v teh državah so bile slejkoprej na dnevnem redu. Marsikatera, po zaničevanih demokratskih vzorih upravljena država, se je prej dokopala do nekega normalnega stanja, kakor te po diktatorjih uravnane države. Še celo v Rusiji sami, kjer se je načelo diktature najprej uveljavilo, so krize bolj in bolj česte in ostre in vse kaže, da je izvor vsem tem krizam iskati v načelu pretirane osebne diktature. Tudi Rusija je želja svobode in demokracije, tudi ona se bo uravnovesila šele potem, ko zavlada v njej prava socialistična demokracija.

Kakor je s silo nenadoma padel nasilni Pangaloso režim na Grškem, tako bodo s silo drug za drugim padli vsi diktatorski režimi na svetu. Kajti v zakonu človeškega razvoja je, da se načelo državne in osebne sile, skuša neprestano nadomeščati z bolj znosnim sistemom družabne organizacije. Diktatura ne more nikoli predstavljati trajno in normalno obliko družabne organizacije; ona je le izjemna epizoda, ki le priča o nenormalnosti in nestabilnosti položaja.

Socialisti smatramo, da je zdrav, širokim masam služeča demokracija še vedno več vredna, kakor pa samodržstvo posameznikov, pa naj služijo ti posamezniki tej ali oni ideji. Osebna diktatura, pa naj bi bila taka ali taka, tlači svobodo in ogroža napredek človeštva.

Zavedamo se, da je demokracija kapitalističnih držav češče le karikatura prave demokracije. Toda demokracijo pojmujejo socialisti tako, kakor so jo pojmovali njeni oznanjevalci ob blisku in gromu francoske revolucije: kot sredstvo, ki naj služi socialni osvoboditvi širokih mas in njih postopni vposobitvi za upravo vseh družabnih poslov! Prava demokracija ali je socialistična ali je ni. Za tako demokracijo se socialisti borimo, ker vidimo v njej najzanesljivejše jamstvo napredka in delavske razredne zmage.

Tiranski režimi propadajo, resnična demokracija bo zmagala!

Zveza narodov zboruje.

Zveza narodov je zagotovila, da sprejme Nemčijo v Zvezo narodov. S tem se Zveza narodov okrepi, na znotraj pa oslabi, ker se zlasti evropske romanske države silno boje prevelikega razvoja in vpliva Nemčije. Znana nam je Mussolinijeva akcija proti Nemčiji, enako in še silovitejšo propagando proti Nemčiji vodi Francija. Te napete razmere ne napovedujejo Zvezi dolgega in srečnega življenja, pač pa da postane prav ta Zveza, ki jo snuje kapitalizem, ognjišče sporov in anarchije med državami. Tako je naše mnenje.

Povsem nasprotnega mnenja in tendence pa je Vatikan, ki obeta,

da prične veliko akcijo za propagando za Zvezo narodov. Vatikan ima tukaj svoje namene, ker je očitno, da mu ne gre le za upostavitve svetovnega miru, marveč v glavnem za to, da se uveljavi kot politični faktor pri močnejših in državah, ki vodijo Zvezo narodov.

Zveza narodov že obstoja dalje časa. Ali doslej ni dokazala, da vpliva miroljubno na države. Vidimo ravno nasprotno.

V Zvezi sami imajo vedno spore, obenem pa se ravno tiste države, ki imajo največ vpliva v Zvezi narodov, oborožujejo ter z neverjetno intenzivnostjo zasledujejo svoje imperialistične interese. Tepejo se med

seboj za Baikan, za Malo Azijo, za Tibet, za Kitajsko, za Abesinijo itd. Kaj še hočete več? Ako se torej »miroljubna« Zveza narodov posvetuje le na svojih sejah o svetovnem miru, doma pa dela vsaka država svojo imperialistično politiko, kako hočete, gospodje v Vatikanu, resno jemati tako delo za svetovni mir. Tega ne boste nikomur dopovedali.

L. RAMSAY MACDONALD:

Francoska revolucija.

Kritična točka v evropski zgodovini, ko so se uveljavljale v moderni dobi pravice individija proti nasilni ter mrtvi obliki socialne organizacije, je bila francoska revolucija. Fevdalizem se je izživel. Vojaška državna organizacija je radi svojih lastnih koristi vzbudila nove oblike družabne delavnosti da bi se mogla pod njih varstvom in njih vplivom še jačati. Revolucija ni doletela le Francije, niti ni samo Francija imela v sebi elementov, ki so se zlili v nasilje. Francija je slučajno bila le pozorišče, kjer se je novo življenje najbolj dramatično vojskovalo za svoj izraz zato, kakšno naj še pravzaprav bo. Predhodnik revolucije je bil protestantizem, ko je individualni razum raztrgal okove, v katere ga je vklenila cerkvena avtoriteta. Pred protestantizmom pa je bila renesansa, ko je duh zapada poskušal gledati v in na svet s svojimi lastnimi očmi. Ali protestantizem je privedel svobodo le do določene točke. Res je, da ga je spremljalo zanimivo probujenje politične misli in delavnosti, ker razuma ni moči nikoli oživet v eni točki, ne da bi se učinek ne občutil takoj v vsej njegovi delavnosti. Luthra so napadali na wormskem zboru njegovi sovražniki, ker je prvi podpiral in netil socialna nesoglasja in razprtije; Carlstadt in Münzer pa sta ga dolžila, da ni dovolj revolucionaren. Božje kraljestvo je bilo ustanovljeno v Münsteru z mečem in »besedo božjo«. Prav tako je bilo tudi pri nas v Angliji za časa puritancev. Demokratični nauki so vreli iz istega vira kot verska prerobjanja (reformacije). Seveda do francoske revolucije, ki je bila dvestopetdeset let pozneje, ni novo vino razneslo starih sodov.

Protestantovska reformacija, zemljepisna odkritja, zgradba cest in razvoj trgovine, triumf prirodnih znanosti, postanek bogatega industrijskega razreda — vse to je pomagalo k njenemu postanku; posebne, čisto francoske razmere pa so določile pozornico, na kateri naj teče kri in kjer bo propad starih redov najstrašnejši in kjer se ga bo najbolj slišalo in čutilo.

Francoska revolucija je bliskovito zadela socialni organizem, da je mogla zakričati v široki svet abstrakcije razuma: »vsi ljudje se porode svobodni in enaki«. Sočasno so se v Evropi razvile vojne; evropske države so se rezale in sešivale, kakor so hoteli vojaki in diplomati. Cele generacije so umrle, predno so narodi našli svoje meje in predno so se državljani združili v prirodne celote, v katerih se morejo razvijati. Evropa je potrebovala eno celo stoletje, da se je izlečila od udarcev in ozdravila rane od dobe, ko se je Francija vzdignila in pomedla stari red v potokih krvi in z brutalno silo armad.

V Veliki Britaniji, kjer se je ta izprememba izvršila brez potresov,

Dopovedali tudi ne boste nikomur, da vi sami to verujete, ker mora vsakdo vedeti, da bo vaša propaganda za Zvezo narodov le ponižna prošnja na kapitaliste, da vas tudi v bodoče priznavajo in vpoštevajo. Taka je pač danes politika vaticanskih diplomatov, ker nimajo posvetne oblasti.

moremo slediti toku napredka lažje nego kjerkoli drugje.

Človek, ki naj se rodi »svoboden in enak«, je bil premožen človek, ki je pripadal srednjemu razredu. Bogatejši pripadniki tega razreda so porabljali svoje bogastvo, zlasti v 18. stoletju, v svrhe političnega podkupovanja. Lecky pravi v svoji znameniti »Zgodovini 18. stoletja« tole: »Težnja dobiti politično moč na škodo podedelškega plemstva je bila prvi vzrok te politične korupcije, ki je osvojila kmalu ves sistem parlamentarne vlade.« Bogati človek je dobil vse državljanske pravice leta 1832 in je začel kot redni državljani takoj določati državno politiko; njegovi verski nazori so bili sprejeti in dosegel je kmalu svojo versko svobodo. Njegovi gospodarski interesi so dobili premoč. Za svoje varstvo je zahteval le najenostavnejše oblike socialne organizacije. Njemu sta zadoščala armada in brodovje za velike stvari, policaj pa za nezrele. Drugače ni želel ničesar, le da ga puste na miru. Znal si je že sam pomagati. In to zato, ker je imel dovolj premoženja, da bi si zagotovil vse druge svobode, ki jih je še potreboval. Tržišča so bila dobra, dobički veliki in on je imel svoj reden račun v banki. V takih okoliščinah je zahteval le odstranitev neklih starih družabnih omejitev, da bi mogel biti »namen samemu sebi«. To je liberalna epoha — epoha vlade moža, ki je pravkar zadobil svobodo, ki ima v rokah vlado nad gospodarskimi silami svoje družbe. Zato je to epoha političnega in intelektualnega individualizma matematičnega tipa, ali ne organskega. Karakterizirajo jo: razvoj trgovine, ogromno nakopičenje bogastev, postanek trgovskih držav, hiter napredek znanstvenih odkritij, izpopolnjevanje proizvodnih sredstev in centralizacija industrijskega kapitala. Predvsem pa jo označuje vzrast politične demokracije.

Pravi program francoske revolucije ni obsegal demokracije. Rousseauovo teoretično suverenost ljudstva je bilo potreba prikrojeviti z znatno omejitvijo in praktično politiko nadzorstva, zlasti v slučajnih trenutkih čutovih vzbujenj. Očetom ameriške ustave ni povzročila omejitev demokracije nič manjših skrbi kot njeno proglajenje. V Angliji ni bil reformni zakon iz l. 1832 nikdar zamišljen kot demokratično sredstvo, vsaj tako niso mislili tisti, ki so ga v parlamentu zagovarjali — smatrali ga celo niso kot prvi korak k demokraciji. Izšel je iz aristokracije in je bil v oni dobi v soglasju z aristokracijsko vlado. Ali vsi takšni početki imajo svojo posebno usodo. Vodijo jih njih lastni zakoni. Teže za popolnostjo. Postajajo konec koncev to, česar njih tvorca niso hoteli. Človek dela, zakon narode pa dovršuje njegovo delo. Tako je liberalizem potomec whigov in demokracija je hčerka reformne aristokracije. Socialna

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

organizacija je radi blaginje vse družbe, in zato mora biti volja, ki ji je v vsem pokorna, končno tudi volja družbe, izražena naravnost z načelom večine. Politična suverenost, na katerem temelju edino more organizacija delovati, gre k demokraciji.

Rtajska rdeča armada prodira dalje.

Iz Kantona javljajo, da so kantonske rdeče čete, katere vodi general Čiangkajšek, pri svojem pohodu v provinco Hunan, okupirale zelo važno strateško mesto Jočov. Rdeča armada ima zdaj odprto pot v Hankov. General Čiangkajšek namerava, da upa v enem mesecu okupirati Šangaj.

Prodiranje kantonske armade je tako uspešno, da so poveljniki centralnokitajskih provinc naslovili obupan apel na maršala Vupejfuja, naj opusti boj proti ljudski armadi severno od Pekinga in se hitro vrne s svojo armado na jug, da pomaga ustaviti kantonske čete. Kantonci so organizirali v provinci Hunan sovjetski režim.

Na delo proti novemu stanovanjskemu zakonu.

Pred več meseci smo čuli, da namerava vlada pred 1. novembrom predložiti nov stanovanjski zakon, ki bo veljal za eno leto. Po tem novem projektu bi se stanarina znatno, najmanj za par sto dinarjev, pri večjih stanovanjih še za večje vsote povišala. Da bi gospodarji od teh poviškov zelo malo imeli, ker bi plačevali tem večje državne in občinske doklade, je že znana stvar in se je le čuditi, da se najdejo še gospodarji, ki hočejo biti eksekutorji države. Država pa, če bi v sedanjih težkih prilikah uvedla oziroma dovolila še povišanje stanarine, bi le znova dokazala, da nima niti trohe socialnega umevanja, nego da tira svoje lastne uslužbenice in vse nastavljenice z manjšo fiksno plačo naravnost do obupa.

Kot stranka, ki v prvi vrsti zastopa socialne interese širokih plasti naroda, moramo ponovno izreči energičen protest, da bi nameravani novi zakon res uvedel. Po nedelavnosti in zaspanosti parlamenta sodeč,

bi skoro lahko sumili, da bi vlada eventualno novi projekt, kar z ministrskim odlokom rešila in ga uvedla. Saj govori v zadnjem času samo o občinskih volitvah in agrarnem zakonu za Dalmacijo in Bosno. Tudi meščanske stranke se nič ne brigajo za novi, nameravani zakon. Kratkoterminalno molčijo, ker pač mislijo v prvi vrsti na »uboge« hišne posestnike, ki so eo ipso naši vladi mnogo bolj na srcu kot velika večina drugega naroda, koji odločno protestira proti novemu zakonu v nameravani obliki. Proti so ne samo delavci, nego vsi državni uslužbenici in uradniki, obrtniki in mali trgovci, ki že itak komaj dihaajo pod novo, že lani povišano stanarino oziroma najemnino lokalov.

Ako meščanske stranke res le količkaj socialno gledajo na današnji življenjski položaj širokih plasti ljudstva, potem naj ne pozabijo, da bo čez dva meseca že 1. novembra in da bo takrat prepozno nastopiti s krodilovimi solzami. Nezgode, kakor so poplava, slabša letina, težave v državnih financah in drugo, itak že zahtevajo od ljudstva velikih žrtev, bodisi v odtegljajih plač, v visokih davkih in v skrajni omejitvi življenjskih potrebščin, odkod naj bi sedaj ti pavperizirani sloji vzeli še po več sto dinarjev za povišano stanarino, ki bi tedaj dosegla veliko večji odstotek, kakor ga je znašala pred vojno, oziroma v normalnih časih.

Caveant consules! Naj se napeti lok ne nopenja še bolj, ker sicer bo počil in udaril tudi one, ki ga napejnajo!

Treba je začeti s širokimi akcijami in z zahtevo, da se sedanji stanovanjski zakon kljub vsem hibam podaljša za najmanj eno leto oziroma

tako dolgo, dokler se socialno gospodarske prilike ne izboljšajo. V vseh drugih državah se stanovanjska zaščita brani od vlade same, a pri nas se moramo boriti proti nakanam ne-socialne vlade, ki samo vidi politiko, ne pa življenja!

Borba angleških rudarjev.

Za 17. teden rudarskega štrajka so napovedovali vladni in podjetniški listi z velikim veseljem zlom rudarske strokovne organizacije. V nedeljo se je namreč v dveh velikih revirih javilo večje število rudarjev na delo in drugi dan je eden delo tudi nastopil. To pa ni prava podlaga za podjetniško veselje. Podjetniki varajo sebe in svet, kar se vidi že iz dejstva, da se je iz obeh največjih rudniških okrajev Nottingham in Derby od 100.000 rudarjev javilo na delo 12.000 in še ti samo radi tega, ker je eden od rudniških koncernov obljubil sedem in pol urni delovnik tudi za slučaj, da se vsepovsod drugod uvede osemurnik. Prijave na delo so torej plod posameznih in samostojnih pogajanj.

Podjetniški in vladni tisk operira na vso moč z bajkami »boljševiskih celic« ter fantastično povečava pri vsaki večji stavki neizogibne spopade s stavkokazi in policijo. Vladna nevtralnost ali celo naklonjenost do delavstva je postavljena na laž. O posvetovanju ni niti govora. Vladni predsednik Baldwin se je odpravil v letovišče, zakladni minister je pa imel podjetniško borbeni govor ter pregreval vse laži podjetniškega časopisa.

Naj se štrajk konča kakorkoli, gotovo je to, da se bodo rudarske mase temeljito iznebile zaupanja v vladno in podjetniško pravičnost.

Draginja v Franciji.

Pozdravljanje Poincarejevega režima, nazvanega vlada »narodne sloge«, je konec. Finančno saniranje je namreč silno dvignilo — draginjo. V osmih do 14 dneh naraste draginja za 20 do 25 odstotkov in to najbolj pri potrebščinah najširših slojev. Novih davkov je za okroglo 12 milijard. Vzroki silne draginje so že stari. Pri nobeni sanaciji se še niso prikrajšali profiti veleproducentov. Vsa teža se

vali na delovno ljudstvo. Pri nakupovanju živeža se poleg tarnanja sliši marsikaj pikrega na naslov vlade tudi od onih, ki so jo pred tedni še navdušeno pozdravljali. Trgovci pravijo, da je šele začetek draginskega vala. Sedaj se čutijo posledice delovanja prejšnjih finančnih urejevalcev, Poincare šele pride na vrsto in sicer s posebno težkim učinkom.

Ponovni ogrski falsifikatorski proces.

Vzklicno sodišče je v glavnem po dolgotrajni ponovni razpravi potrdilo obsodbo ogrskih falsifikatorjev. (Princ Windischgrätz in policijski šef Nadossy na 4, drugi od dveh do enega leta ječe.) Par prvotno obsojenih na nekaj mesecev, je oproščenih. Ponovno obsojeni so se zopet pritožili. Glavni krivci so prišli na razpravo, kakor iz kakega razkošnega letovišča — lepo rejeni in od solnca zagoreli. Nadossy je z veseljem pripovedoval, da se je zredil za 6 kil. — Ogrski režim torej lepo skrbi za svoje ljudi tudi v ječi, iz katerih se pa nikdar več ne vrne na tisoče poštenjakov, zlasti delavcev, ki so kot nasprotniki režima že med preiskavo podlegli strašnim mukam ter so morali celo zavidati onim žrtvam, ki so bile na hitro umorjene.

Kultura.

Nova socialistična brošura. Podlistek o »Kulturnem pomenu socializma«, ki smo ga prinašali zadnje tedne, bo izšel v posebni brošuri (cena 2—3 Din) in prosimo že sedaj, da oni, ki bi jo hoteli imeti ozir. razpečavati, pišejo na naslov: Ljudska tiskarna, Maribor. Brošura je bila napisana od znanega nemškega social. filozofa Maksa Adlerja in bi jo moral vsled lepe in jasne vsebine imeti vsak delavec.

»Delavsko-kmečka podpornica in prosvetna jednota« poziva vse svoje člane, da obnove članarino v znesku mes. 4 Din, četrtletnih 12 Din, da se jim more v septembru razposlati nova knjiga: M. Krleža: Golgota. — Obenem pozivamo vse člane, ki so zaostali s članarino, da isto poravnajo. Dosej je »Jednota« razposlala svojim članom že sledeče knjige: Lovro Kuharja »Povest«; Abditusa: »Idejne predhodnike današnjega socializma in komunizma«; Ch. Dickensja: »Božično pesem v prozi« ter M. Bezzovo monografijo: »Karl Marx«. Pristopajte k tej naši edini književni matici!

Naročnikom. Zadnji številki smo priložili poštne položnice in prosimo vse naše naročnike, da nam pošljejo zaostalo naročnino. — Uprava.

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)
(Dalje.)

»Mi socialisti,« je rekel, »smo vedno z zadovoljenjem napovedovali dan, ko bo organizirano delavstvo krenilo končno z gospodarskega bojišča, na katerem je še vsakokrat bilo premagano, na politično. Dobro. »Železna peta« je delavske zveze premagala na gospodarskem polju in jih s tem — po naši teoriji — pognala na politično polje. Ali mesto da bi to bilo za nas prijetno, nam je neprestana muka in skrb. »Železna peta« je dobila pouk. Z generalno stavko smo ji pokazali svojo moč. Zato je »Železna peta« podvzela korake, da prepreči drugo generalno stavko.

»Kako?« sem vprašala.

»Prosto tako, da je kupila velike zveze. Te zveze pri prihodnji generalni stavki ne bodo sodelovale. Zato tudi ne bo več nobene generalne stavke.«

»Ali »železna peta« vendar ne more večno izvajati takega, z velikimi stroški zvezanega programa,« sem ugovarjala.

»O, »železna peta« ni kupila vseh zvez. To tudi ni potrebno. Tako se bo zgodilo, kakor sedaj povem. Mezde se bodo zvišale in delovni čas zmanjšal in sicer pri železničarskih, kovinarskih, tehničarskih in strojnih delavskih zvezah. V teh privilegiranih zvezah bodo vladali zbog tega boljši pogoji. Zato se bo zdelo vsakemu članstvo v teh zvezah kot sedež v paradizu.«

»To mi ni jasno,« sem rekla. »Kaj pa bo z drugimi zvezami? Zakaj število teh na tak način privilegiranih zvez je vendar majhno!«

»Nepodpirane zveze postanejo na tak način brezpomembne. Le poglej, železničarji, strojniki in tehničarji, kovinarji opravljajo vse za našo strojno kulturo potrebno delo. Svesti si ubogljivosti teh zvez, lahko »železna peta« ostalemu delavstvu zaigra kakršnokoli pesem hoče. Železo, jeklo, premog, stroji in promet, to je hrbtenica cele industrije.«

»Ali premog,« sem vprašala. »Saj je vendar nad milijon delavcev v premogokopih.«

»To so po večini nekvalificirani delavci. Ti ne štejejo ničesar. Njih mezde bodo padle in delovni čas se bo povišal. Sužnji bodo kakor mi drugi in bodo izmed nas vseh najprej padli do stanja delovne živine. Ravnotako bodo prisiljeni k delu, kakor kmetje, ki morajo sedaj delati za gospodo, ki jim je odjedla njih zemljo. In taisto bo pri vseh drugih zvezah, ki ne spadajo k privilegiranim. Paži dobro, kako bodo te zveze kolebale in razpadle, kako bodo njih člani postali helotje, ki se jih bo gonilo s pasjimi biči in drakonskimi zakoni na delo.

Ali veš, kaj bo s Farleyem in njegovimi stavkokazi? Povem ti: Stavkokastvo kot poklic bo prenehalo. Mesto stavk bodo vstaje sužnjevi. Farley in njegova družba postanejo priganjači sužnjevi. O, tega se ne more imenovati niti s pravim imenom. Reklo se bo navadno, da dajejo veljavo zakonu, ki delavca sili k delu. S tem izdajstvom velikih zvez se bo boj le podaljšal. Bogme, kdaj in kje bo revolucija triumfirala?«

»Ali je še sploh kakšna podlaga, misliti, da bo revolucija kdaj triumfirala v očiščeni tako mogočne zveze, kakor so jo sklenile oligarhija in velike zveze?« sem vprašala. »Ali ne bo ta zveza večna?«

Odmajal je z glavo.

»Eden izmed stavkov naših naukov govori, da nosi vsak sistem, ki je zgrajen na razredih in kastah, že od svojega začetka klico razpada. Ako je kak sistem zgrajen na razredih, kako se naj prepreči tvorba kast v notranjosti teh razredov? »Železna peta« tega ne bo mogla preprečiti, a kaste bodo končno uničile »železno peto«. Oligarhija je že med seboj ustvarila kaste. Ali samo počakaj, ko bodo privilegirane zveze ustvarile kaste. »Železni peti« bodo zaman vsi napor, vse njene moči, da to prepreči.

V privilegiranih zvezah je organiziran cvet ameriškega delavstva. To so močni, odločni možje. Vsak spreten delavec Združenih držav bo stremel, da postane član teh privilegiranih zvez. Že radi častihlepja. Oligarhija bo to častihlepje in iz njega vzniklo tekmo vzpodbujala. In ti prvovrstni delavci, ki bi morebiti drugače postali revolucionarji, nam se na tak način odtegnejo. Njihova moč se bo porabljala zato, da ščitijo oligarhijo.

Od druge strani bodo te delavske kaste, člani privilegiranih zvez stremeli, da svoje organizacije spremene v hermetično zaprte skupščine. In to se jim bo posrečilo. Članstvo v delavskih kastah bo samo le še dedno. Sinovi bodo sledili očetu. Nobenega novega pritoka, novih moči iz večnega rezervarja — ljudstva, ne bo več.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne novice.

Pašić in Davidovičevi demokrati. Iz francoske rivijere je zabrnela vest, da se Pašić vrača nenadoma domov, in že je pel belgrajski brzodrom, da se vlada pogaja z Davidovičevci. Stvar je namreč taka, da je sporazum z Davidovičevci vedno že skoraj perfekten, kakor hitro zagrozi Pašić s svojim povratkom. Razume se, da je Pašić, čim je zvedel za ta sporazum, takoj odgodil svoje potovanje. Prej je bil zdrav, zdaj je že spet bolan. Navadni jugoslovanski zemljan bo sicer to igro in to zvezo težko razumel, kdor pa ve, kako je Pašić gotovim ljudem priljubljen, ta se takim in enakim političnim »špasom« ne bo čudil. Zaenkrat je še situacija taka, da Pašić ne sme spet v vlado. Dokler je pa Pašić zunaj, tudi Davidovičevci ni treba v vladi. Ko bo Pašić res doma, pa bo itak situacija drugačna. Mudi se ne. In Davidovičevci so itak vedno pri roki. Vsaj tako izgleda iz vladnih in poluradnih izjav.

Trditve, ki mora biti brezpogojno pojasnjena! Na tretjem sestanku za ljubljansko samoupravo je inž. Gustinčič glasom poročila v »Napreju« z dne 21. avg. t. l., izjavil o naši stranki, oziroma njenih voditeljih, med drugim tudi sledeče: »... Ker niso le socialpatrioti (de gustibus — Op. pisca) ampak tudi v zvezi s policijo...«. Ta izjava, ki je očitno govorjena skozi okno, je za celokupni delavski pokret tako dalekosežnega pomena, da se mora do pičice pojasniti; zato je v interesu vsestranskega razčiščenja, da se ne gre preko nje molče in da se od onega, ki je gornjo obdolžitev iznesel, zahteva dokazov. Inž. Gustinčič pa je lahko uverjen, da mu bo vsak pošten pristaša katerekoli delavske grupe hvaležen, ako bo z dokazi o tej zadevi — če jih ima — pripomogel do razčiščenja. In ker si upa iznašati tako težko obdolžitev pavšalno, mislim, da si bo upal tudi povedati imena prizadetih oseb. Ako tega ne naredi, ali pa če se bo s katerimkoli ovinki izgovarjal, bo moral vsak pošten človek reči, da taki ljudje ne spadajo v delavski pokret!

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Nedosednost. Pred leti so se klerikalci precej ogrevali za Radiča. Njegovo republikanstvo in avtonomnost jim je bilo, bogme, dokaj simpatično. Odpuščali so mu na ta račun velikodušno celo njegove izbruhe. Sploh je bil Radič za naše klerikalce »keric« vse dotlej, dokler ni priromal s svojo torbo in čebulo tudi med brate Slovence in jel loviti volilne kroglice v zeleni Štajerski in gorati Kranjski. Od tistih dob se je Radič našim klerikalcem hudo zameril, tako hudo, da zahteva sedaj »Slov. Gospodar«, da mora Radič sploh »iz Slovenije ven«. Lepa reč. Če pojde Radič »ven«, morata

za njim tudi Pucelj in Prepeluh. No, in kdo bo potem reševal Slovence avtonomijo in republiko? In sploh, kdo nas bo tolažil in nam delal kratak čas, če ne ta pevca politična dva, pa Radič in njegova torba in čebula? Prej bi klerikalci pomislili, kaj to vse rodi, če se Radiča za rep drži!

Komolec s komolcem. Bratje sporazuma, radikali in radičevci, pravzaprav ves čas, odkar so vladni v bratskem objemu, ne delajo drugega kakor drug drugemu tla izpodmikajo. Radič govori in govori ter povsod nekoliko vščipne radikale in vsi čutimo, da cvilijo od bolečine. Vendar jim to Radičevo ščipanje ni tako zoprno, kakor bi si kdo mislil. Radičev dolgi jezik jim dela naravnost usluge, ker na podlagi Radičevih psovanih lahko shujskajo vedno več svojih pristašev proti pobratimiji z Radičem, in kadar bo dovolj protiradičevstva v radikalni stranki, tedaj bo najugodnejši trenutek, da Stipici pokažejo vrata, ker takega zaveznika, ki jim ni nevarne, dobe lahko vsak dan. — Vse to dokazujejo občinske volitve v Srbiji, kjer so radikali nekaj izgubili zaradi Radiča, in razni protetni shodi zlasti prečanskih, kakor zadnji dalmatinskih radikalov.

Čuden konkurz. Pašičev sin Rade je napovedal konkurz v Belgradu. Koliko se je govorilo o njem, da je milijonar — sedaj je pa v konkurzu. Proti Radetu se je uvedla preiskava, ki še teče. Toda Rade ni čakal doma, temveč je odšel pravčasno v inozemstvo. Ali se je bal konkurza ali preiskave, tega seveda ne vemo. Rade se sedaj mudi pri svojem očetu v Monte Carlu. Z Radetom bi človek imel skoraj usmiljenje. Le poglejte, najprej mu nartijo preiskavo, potem ga poženo v konkurz. Ti grduhi ga hočejo na vsak način spraviti na beraško palico. Mislimo pa vendarle, da je bil Rade toliko pameten, da je svoje poštene zaščitke, čeprav so morda znašali milijone, naložil kje zunaj, daleč zunaj, da jih ne bodo zasegli njegovi neprijatelji. Rade je gotovo dober gospodar, zato bi bil nespametno, če bi kar vse svoje imetje zagnal v žrelo svojim sedanjim sovražnikom. — Jaka, ne boš ga ne!

Tajnik Zveze industrijev inž. Milan Šuklje si je v sredo dopoldne zlomil v členu desno nogo. Grede v pisarno Zveze, ni opazil, da je odprta v veži luknja, skozi katero mečejo kurivo v klet in je stopil z eno nogo v luknjo ter pri tem ponesrečil.

Tudi značilno. Laza Marković in Stipica Radič sta oba hotela iti v Ženevo na sejo Zveze narodov. Obata se izgovarjala, da, če eden pojde v Ženevo, pa drugi ostane doma in sedaj — pojmeta oba. Radič se je hvalil, da bo tam tudi govoril in sedaj smo radovedni, če morda Radič le ni obljubil, da bo molčal, ker Marković je vendarle premeten politikar.

Nered na hrvatskih železnicah. Potniki, ki prihajajo iz Sušaka ali Karlovca preko Zagreba, se hudo pritožujejo, da poštni vlaki, ki gredo čez Zidani most, ponavadi uidejo iz

Zagreba, ako ima vlak iz Karlovca ali drugod le količkaj zamude. Pravijo, da je to navadna, brezobzirna špekulacija, češ da bi morali tujci v Zagrebu prenočiti oziroma čakati in potratiti svoj denar. Temu neredu se mora napraviti konec in vlaki morajo ob manjših zamudah čakati na predpisano zvezo!

Silna draginja zdravil. V naši državi, ki nima kemične industrije zdravil, so zdravila silno draga, ker je carina neizmerno visoka, in ker lekarnarji nočejo zaostajati za državo in iščejo več kot 100odstotne dobičke. Zdravilo, ki stane n. pr. v Gradcu 3 šilinge, t. j. 24 Din, stane pri nas najmanj 70 Din. Alkokratin n. pr. v dozah stane v Gradcu 2 šilinga (16 Din), pri nas pa 50 Din. — Jasno je, da si hodijo ljudje v obmejnih krajih v Avstrijo po cenejša zdravila, ki se rabijo v vsakdanjem življenju. Človek bi mislil, da bo država, ki sama ne producira zdravil, dala svojim državljanom priliko do najcenejšega zdravljenja; pa kdor tako misli, se hudo moti. Kaj zdravje državljanov, glavno so dohodki za militarizem in žandarmerijo.

Prodajo po ameriškem sistemu, t. j. da se nudi svojim odjemalcem izredna prilika dvakrat na leto nabaviti si robo po izredno ugodnih cenah, obnovi naša domača tovarna čevljev Peter Kozina & Ko., Tržič, samo v svojih lastnih prodajalnah, in sicer se prične s prodajo 28. avgusta t. l. do vštveši 15. septembra t. l. Prodajali se bodo raznovrstni čevlji za dame in gospode, osobito pa velika zaloga čevljev za šolsko mladino, na kar se interese opozarja.

Iz delavskega sveta.

Njujorški župan je obljubil pomoč stavkarjem. Njujorški župan James Walker je izjavil deputaciji stavkajočih nameščencev poulično železnice, ki ga je obiskala v njegovem uradu, da bo posredoval med stavkarji in družbo. Rekel je, da simpatizira z delavci ter jim čestita, ker so složni in se obnašajo mirno.

Zveza socialističnih občin v Franciji. Socialistična stranka v Franciji snuje zvezo socialističnih občin. Francija ima sedaj 600 socialističnih županov in nad desetisoč socialistov v občinskih svetih. Namen nove zveze je sodelovanje med občinami, katero se bo pozneje preneslo tudi na sodelovanje z enakimi zvezami v drugih deželah.

Socialistične zmage v Švici. Pri volitvah v deželni zbor curiškega kantona so socialisti dobili 84 poslancev; preje so jih imeli 75. Novi volilni zakon je zmanjšal število poslancev curiške kantonske zbornice iz 257 na 220, zato je zmaga socialistične stranke proporcionalno še toliko večja. Komunisti, ki so imeli preje deset, so izgubili polovico poslancev.

Čarobna krasota

valovitih las, svilen mehkost
usipajočih se v rahli obilici,
zanesljivi uspeh očiščenja z
Elida-Shampoo.

Brez sledu škodljivih ali jedkih primesti očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito lase in kožo na glavi z nežnim posebnim milom. Daje bujne, močne pene, ki z milijoni mehurcev zagrnejo vse nezaželjeno.

Elida-Shampoo daje lasem trajno diskretno vonjavo, varuje in krepiča prirodne vale.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelček »ELIDA«.

Pošljite mi brezplačno originalni zavojček Elida-Shampoo 4/1

Ime:

Naslov:

Prosimo, da vraknete ta odrezek v kuverto, katero naslovite kot tiskovino.

Socialisti in komunisti skupaj so dobili 40 odstotkov od skupnega števila oddanih glasov. V baselskem kantonu so dobili socialisti 38 in komunisti 22 poslancev. V kantonu Thurgau so socialisti dobili 25 poslancev; preje so jih imeli 18. Socialistična stranka zmaguje polagoma, a sigurno.

Napredovanje nemških socialistov. Volitve v mecklenburški-schweringi deželni zbor so prinesle socialistični stranki 20 mandatov; v prejšnjem zboru so jih imeli pet manj. Nazadovale so nacionalistične in komunistične stranke, namreč dve nacionalistični za 14 in komunistična za šest sedežev. Novi deželni zbor ima petdeset poslancev. Socialisti so najjačja skupina; dasi jim manjka pet glasov do večine, jim je v prilog to, da je meščanskih strank več in da je poleg treh komunističnih nekaj naprednih poslancev tudi v meščanskih strankah, kateri bodo v važnih zadevah socialnega značaja glasovali s socialisti.

Marlbor.

Javna stranišča v Mariboru so tako zanemarjena in onesnažena, da pozivamo sanitetno oblast, naj na-

Sezijsko prodajo

po ameriškem sistemu obnovi zopet za letošnjo jesen domača tovarna

PETER KOZINA & Ko., TRŽIČ

Prodaja se od 28. avgusta do vštveši 15. septembra velika zaloga vsakovrstne obutve za dame in gospode posebno pa ostanke posameznih parov za šolsko mladino najboljše kvalitete po izredno znižanih cenah samo v lastnih prodajalnah

Ljubljana:

Aleksandrova c. 1., in Breg 20

Zagreb:

Račkoga ulica 3

Beograd:

Knez Mihajlova ulica br. 44

pravi red! Stranišča se morajo vsak dan očistiti in čim večkrat desinficirati. Ne zadostuje, če vsak teden enkrat kdo pogleda notri in da se prepriča, da se da sploh še stopiti vanje. Posebno ono stranišče poleg Frančiškanske cerkve je navadno škandalozno onesnaženo! Kje je javna higijena in čemu je sanitetni oddelek na občini?

Naši telovadci in telovadkinje pridno vadijo za svoj prvi letošnji nastop, ki se vrši v nedeljo, 19. septembra na vrtu Delavskega doma. Nastopil bo seveda tudi naš naraščaj in pokazal, kaj zna. Vstopnine ne bo.

Kulturni sestanek vseh organizacij. Za nedeljo 29. t. m. ob 10. uri dopoldne (Ljudski dom) sklicuje odbor »Svobode« v Mariboru sestanek vseh kulturnih in drugih organizacij v Mariboru, da pošljejo svoje zastopstvo. Razpravljali bomo o kulturno-prosvetnem delu v prihodnjih mesecih. Pozivamo torej vse odseke Svobode, delavskih pevskih in športnih društev, politično organizacijo, Strokovno komisijo, žensko organizacijo, Detoljub in UDR in vse intelektualne sodelavce delavskega gibanja, da pridejo določenega dne v Ljudski dom. Sestanek je zelo važen, ker se bo skupno določil detajlni program. — Brez kulture ni socializma! Preds.

Udruženji pevski zbori v Mariboru priredijo v soboto, 2. oktobra t. l. v Ljudskem domu delavsko veselico z vinsko trgatvijo, na kar že sedaj opozarjamo druga društva, da ne bi isti dan prirejala drugih priredb. Točneje bomo še poročali.

Zveza delavskih pevskih in glasbenih društev ima v nedeljo, 29. t. m. dopoldne ob pol 10. uri v Ljudskem domu kratko sejo, h kateri naj pridejo vsi člani pripravljalnega odbora. Predsednik.

Člani »Svobode«! Člani vseh odsekov »Svobode« v Mariboru imajo v petek 3. septembra ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu skupen članski sestanek. Vsi odseki naj pripravijo poročila o delovanju, o številu članov, obračunom i. dr. Glavni odbor bo poročal o bodočem delu. Predsednik.

Naši Udarniki prirede svojo letošnjo veselico, dne 5. septembra (nedelja) v gozdu v Pobrežju. Od Velike kavarne bo vozil avtomobil. Pri slabem vremenu se vrši prireditve v Götzovi dvorani. Na veselichnem prostoru svira osnovajoča se godba UDR. — Različne zabavne točke so predvidene, tako da se bo vsak lahko najbolje zabaval.

Borza dela v Mariboru išče za tovarno vagonov v Kruševcu 20 ključavničarjev. Kdor želi odpotovati na delo v Kruševac, naj se prijavi v torek, 21. t. m. dopoldne pri naslovljeni Borzi dela ter naj vzame s seboj potrebno prtljago, ker bo treba še isti dan odpotovati.

Celjske novice.

Dvomesečni zaupniški tečaj prične v ponedeljek, dne 30. t. m. Pozivljamo vse funkcionarje strokovnih, kulturnih, gospodarskih organizacij ter krajevno organizacijo SSJ v Celju, ki se za tečaj še niso priglasili, da to takoj store, to je napozneje do 27. t. m. Naknadne priglasitve se ne bodo upoštevale. Prijave sprejema okrožno tajništvo Socialistične stranke Jugoslavije in okrožno tajništvo Združene Delavske Strokovne Zveze Jugoslavije v Celju, Vodnikova ul. št. 3.

Zgradba nove okoliške občine napreduje. To dejstvo moramo z veseljem konstatirati, pa če tudi to ni vseč raznim okoliškimi nemškimi nacionalcem in pa klerikalcem. Ta dična družba, ki se združuje vsikdar, kadar je treba škodovati ljudstvu, še danes ne miruje radi omenjene zgradbe. Še vedno trosi po celjski okolici govore, da šola ne bo dozidana, da bo delo ponovno prekinil minister itd. Vse to pa samo zato, ker se jim ni posrečilo, da bi bili preprečili zgradbo toliko potrebne nove osnovne šole in da bi bilo delavstvo in obrtniki brez zasluzka, občani pa brez šole. Pri tej priliki moramo delavstvu in celjskim občanom tudi povedati kdo dela najbolj na preprečenju te nove šole. To je namreč neki tukajšnji znani trgovec, kavarnar itd. Njegov zvesti pomočnik pa je bil ljubljanski klerikalni »Slovenec«.

Knjižnica »Svobode« v Celju začasno vsled preurejevanja ne posluje.

Okrajni zastop celjski Veliki župan mariborske oblasti je preuredil tudi naš celjski okrajni zastop in sicer na ta način, da so si mandate porazdelile meščanske stranke lepo med seboj. Dosedanje funkcionarje, ki so doslej zastopali v tem imenovanem zastopstvu malega človeka, delavca in kmeta, so kratkoma odstavili. Med njimi tudi take, ki so si vsaj upali oponirati, kakor našega s. Lešnika iz Škofje vasi ne da bi se bilo okrajno glavarstvo obrnilo do naše stranke in nas o tej spremembi obvestilo. Tako postopanje mora

opravičeno vzbujati nezadovoljstvo. V sedanjem okrajnem zastopu je zastopana kapitalistična zlahta, ki si med seboj čisto gotovo ne bo oči izključevala. Skrajni čas je že, da se čimprej razpišejo volitve v oblastne skupščine in nato tudi v sreze ter se tako nudi ljudstvo prilika, da o svojih zastopnikih samo odločuje. S tem bo pa tudi konec okrajnih zastopov, ki jih razen na Štajerskem nikjer ne poznajo.

Litija.

Naša litijska »Svoboda« priredi dne 5. septembra, 1926 svoj prvi okrožni zlet na vrtu restavracije pošta s sledečim sporedom: 1. Sprejem gostov pri opoldanskih vlakih. 2. Skupni obhod po trgu z godbo na čelu. 3. Pozdravni govor pred telovadiščem. 4. Od 3. do 4. ure glavne telovadne vaje. 5. Ob 4. uri javni telovadni nastop. 6. Po telovadbi prosti zabava. — Apeliramo na vse politične, strokovne, gospodarske, zlasti pa kulturne organizacije, da se našega okrožnega zleta v čim večjem številu udeležijo, da tako pokažemo našo zavednost in nasprotnikom pa našo moč. — Na svidenje. Odbor.

Sp. Šiška.

Sp. Šiška. Gradbeni odsek delavskega doma, podružnica »Svobode« v Šiški, sklicuje v četrtek 2. septembra t. l. točno ob pol 8. uri zvečer v Zadržnem domu ustanovni občni zbor gradbenega odseka. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Sprejem in čitanje pravil. 3. Volitve novega odbora. 4. Razno. Sodrugi, zavedajte in uvidevajte korak, ki ga je napravila naša podružnica z zgradbo doma. Zato tudi vi storite napram njej svojo dolžnost in pokažite, da hočete pri tem delu sodelovati in udeležiti se občnega zbora v čim večjem številu.

Študenti pri Mariboru.

Sestanek organiziranih železničarjev sklican od našega Saveza v gostilni Trofenik, dne 25. avgusta je bil zelo dobro obiskan, kar znači, da se študentski železničarji zanimajo za svojo organizacijo in njeno delo. Sestanku je predsedoval s. Jurak, govorila sta s. Čanžek in Krajnik o delu naše organizacije ter naših zahtevah, s. Magdič pa o železničarskem in delavskem vprašanju sploh, o razrednem boju ter o strokovni politiki. Govor s. Magdiča so navzoč železničarji živahno odobrvali. S. Jelen je poročal o napredovanju zidave delavske dvorane v Mariboru, povdarjal je nujno potrebo iste ter apeliral na sodruge, da se za to stvar toplo zavzamejo, ker bo to le nam vsem v korist. Sestanek se je zaključil ob 10. uri zvečer. Na splošno željo članstva se bodo sklicevali slični sestanki odslej večkrat v mesecu ter vabimo vse študentske železničarje, da jih pridno posečajo in privedejo seboj tudi indiferentne železničarje, da jih na ta način vzdamo in zainteresiramo za organizacijo, ker rešitev delavcev je v delavstvu samem in v njegovi zavednosti.

Zbirajte za tiskov. sklad!

Če čutiš bolečine

tek do jedi te mine —
koj red je uravnan
z likerjem grenčico

A. JERAS
in drug
Ljubljana-Moste.

SAVON PALMOLIVE

Fabrication Française

edino toaletno milo iz čistega palminega in oljčnega olja brez kapljice loja in sode. Poskusite in se boste prepričali o izborni kvaliteti. Dobi se v vseh prodajalnih konzumnega društva za Slovenijo.

Zastopstvo in skladišče: **ROK ARHAR, Ljubljana, Poljanska cesta 27**

Otvoritev mesnice.

Vljudno naznanjam cenj. občinstvu, da odprem dne **1. septembra t. l. v Wolfovi ulici št. 14 popolnoma preurejeno in strogo higijensko opremljeno**

MESNICO.

Postrezal bodem cenjene gospodinje s prvovrstnim blagom najkulantneje in solidno v sploš. zadovoljstvo. — Se priporočam

JOSIP MARČAN
mesar.

M. RAUCH

trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd. Na drobno! Na debelo!

Šport.

Redna glavna skupščina LNP-a se je vršila v nedeljo, dne 15. t. m. v restavraciji »Zvezda«. Skupščini je prisostvoval delegat JNS-a tajnik Riboli. Zastopani so bili vsi klubi. — Poročila, v svojem obsegu precej obširna, so pokazala, da je dosednji podsavezni odbor deloval res pravično in koristno. Prvič, od kar sploh obstaja LNP, je dosednji odbor po težkem trudu in muki zbral toliko denarnih sredstev, da je poplačal stare dolgove, nabavil potrebne tiskovine in podelil siromašnim klubom finančne podpore. Te podpore so bili deležni sledeči klubi: »Svoboda« Ljubljana in Maribor, Red Star Celje, Slavija, Slovan in Hermes v Ljubljani. — Tudi inace se je podsavez v vsakem pogledu brigal za svoje klube. Tekom mrtve zimske sezone je razpisal tekmovanje za zimski pokal, s čimer se je klube prebudilo iz zimskega spanca ter se jih je pripravilo zopet v gibanje in delovanje. Ob tej priliki moramo naglašati, da so ravno naši sodrugi-funkcionarji v LNP-u podpirali pošteno in pravično delovanje dosednjega odbora. Dokler namreč nimajo delavski klubi lastne nadrejene športne organizacije, ki bi zmogla voditi telesno vzgojo in pokret naših delavskih sotripinov, dotlej je dobro in koristno, da stopijo v sedanje odbore športnih organizacij tudi naši funkcionarji. Da je to koristno, nam je dokazalo pretečeno poslovno športno leto. — Na žalost pa se tega ni zavedala mariborska »Svoboda«, katera je izstavila svoje pooblastilo na g. Baltezarja, funkcionarja SK Ilirije, torej one grupe, ki hrepeni po hegemoniji v podsavezu v katerem je vedrila preje že 5 let, a ni pokazala niti v enem slučaju umevanja za delavske klube. Ta korak SK Svobode Maribor brezdvomno ni bil pravičen. Kako razumejo gospodje iz opozicije težnje delavskih in šibkih klubov se vidi že iz tega, ker so protestirali proti podelitvi podpor ubožnim klubom. — Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika dosednji predsednik, stari in znani športnik, major v p. Jaklič, nadalje Kunaver, dr. Bojič, Kuret, Šircelj, Dev, Pogorelec (poslednji trije od Ilirije), Bukvič, Batista (Primorje), ss. Malovrh in Kovač (Svoboda), Lukežič (Hermes), Matjašič (Jadran), Dečman (Slavija), Dorčec, Kos (Slovan), Krel (Celje), Bedjančič (Maribor). Za revizorje pa: ing. Debelak (Primorje), Vičič (Svoboda) in Samuda (Ptuj). — Pred volitvami je bila izglasovana z veliko večino zaupnica staremu odboru. — Pričakujemo od novega odbora, da bo hodil isto pot kot dosedanj, a zastopniki delavskih klubov pozivamo, da bodo znali v pravi meri ceniti trud in muko društev, katere zastopajo.

Praska Sparta v Spaniji. Znamenita praska Sparta, ki se nahaja na potu v Ameriko, kjer bo odigrala več tekem, je nastopila v Barceloni (Spanija) ter tamkaj odigrala dve tekmi in sicer obe neodločno (2:2) proti F. C. Barcelona in C. D. Evropa.

Rapid v Slaviji 4:3. Na Dunaju je tamonjši Rapid po težkem boju zmagal Slavijo iz Prage. Čehi so domačine nadkriljevali posebno v tehničnem oziru.

Gertrud Ederle, ameriška Nemkinja, je preplavala Canal de Manche, kateri loči francosko od angleške obali, v 14. urah ter s tem posekala dosedanje rekorde. — Razumljivo, da časopisje vseh vrst, posebno ameriško, piše dolge kolone o nji, a Miss Ederle je, kot zgleđa, rešena za do-gleden čas skrbi za svojo eksistenco. Prejela je že več ponudb od filmskih podjetij, katera ji ponujajo ogromne vsote.

Ko to pismem in pred tem se vrše razni kongresi delavskih športnih in telovadnih društev, ki so vsi brez izjeme dosegli svoj namen. Dobro bi bilo, da bi se tudi pri nas pričelo s sličnim. Športnega in telovadnega materiala imamo dovolj. Na delo torej!

Sodelavcem in dopisnikom! Od vseh strani smo prejeli dopise in lepo gradivo za podlistke. Vse to bomo priobčili v naslednjih številkah naše lista. — Uredništvo.

DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK »SVOBODA«, SPODNJA ŠIŠKA!

Vse vrste šolskih zvezkov
dobite še vedno
najceneje pri
A. JANEŽIČ
LJUBLJANA
Florjanska ul. 14
Knjigovoznica, indu-
strija šolskih zvezkov
in trgovskih knjig.

MODROCE

iz najboljšega doma-
čega inčeskega platna,
posteljne mreže,
otomane in tapetiške
izdelke nudi najceneje
Rudolf Radovan
tapetnik
LJUBLJANA, Krekov trg 7.

Pri vedno večji denarni krizi
je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim naj-
ceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki cenil.
Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.